

Carpaccio znova v svoji domači cerkvi

V Piranu Oltarno sliko, ki je bila v Padovi, so včeraj predstavili javnosti. Kar 85 let je čakala na vrnitev domov

PIRAN Ob prisotnosti soproga predsednice republike Aleša Musarja, ministrice za kulturo Aste Vrečko, generalnega ministra minoritskega reda p. Carlosa Alberta Trovarellija, koprskega škofa Petra Štumpfa, župana Andreja Korenike ter še drugih predstavnikov slovenske in italijanske države, italijanske manjšine v Sloveniji in tudi istrskih beguncev so včeraj v cerkvi sv. Frančiška v mino-ritskem samostanu v Piranu širši javnosti predstavili vrnjeno oltarno sliko beneškega rene- sančnega mojstra Vittoreja Car- paccia *Marija z otrokom in sve- tniki* iz leta 1518. Sliko so ita- lijanske oblasti leta 1940 skupaj z drugimi umetninami odpelja- le iz Istre, nazadnje je bila nas- tanjena v baziliki sv. Antona v

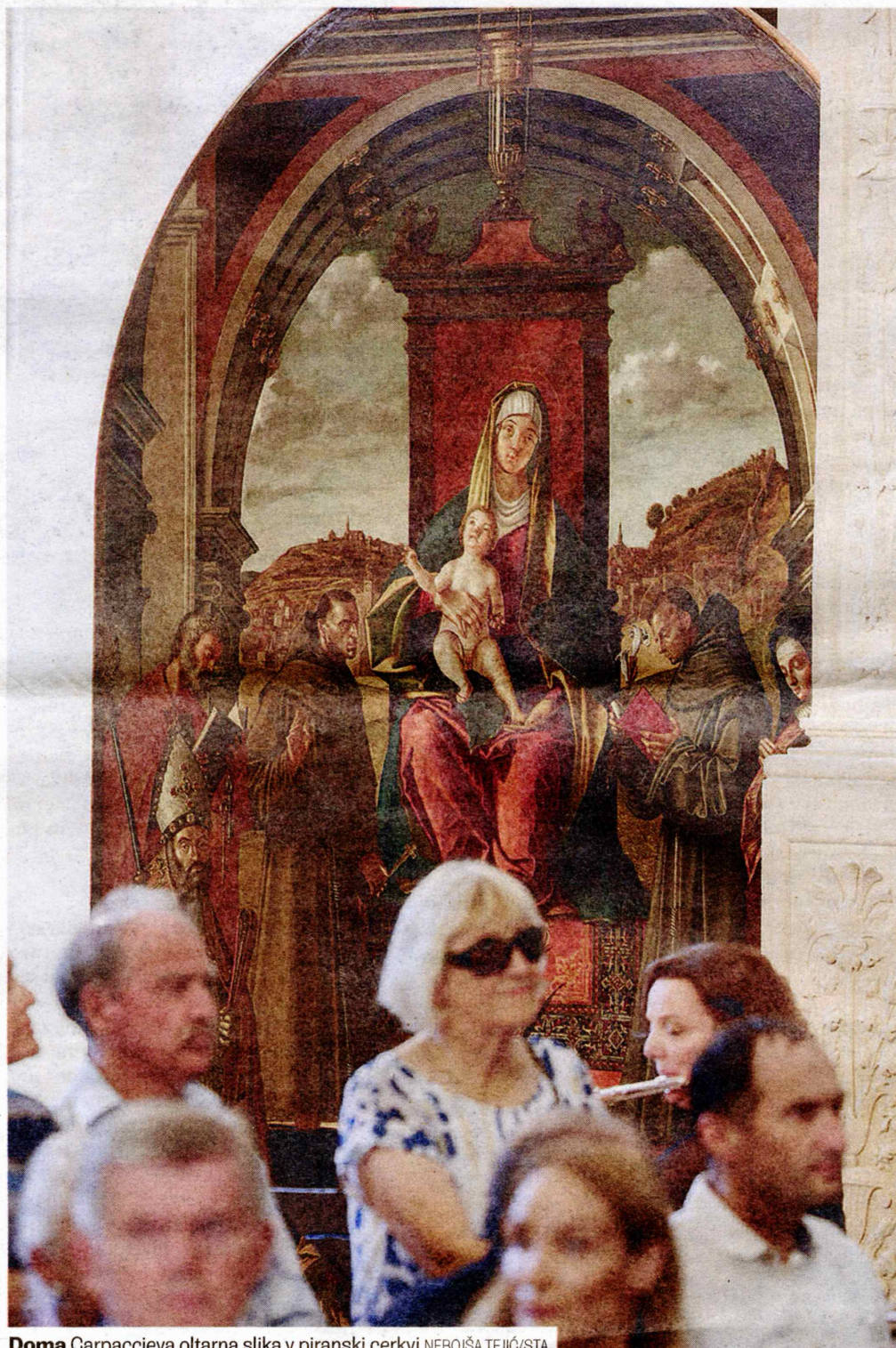
Padovi in kar 85 let čakala na vrnitev. Na včerajšnjem dogod- ku so govorniki med drugim poudarili simbolno vrednost dogodka, ko se umetnina vrača na svoje izvirno mesto, kjer bo povezovala državi in naroda.

ŽERJAL Na 2. strani

Pričevanje

P. Janez Šamperl in trikratna napoved o prihodu umetnine

ŽERJAL Na 2. strani

Doma Carpaccijska oltarna slika v piranski cerkvi NEBOJŠA TEJIĆ/STA

Carpaccieva Marija spet na izvornem mestu

Slovenija Oltarno sliko, delo slavnega beneškega mojstra iz leta 1518, so iz bazilike sv. Antona v Padovi prepeljali v cerkev minoritskega samostana v Piranu, kjer bo povezovala skupnosti

Ivan Žerjal

PIRAN Molitev in petje v slovenščini in italijanščini je včeraj popoldne skupaj s toplim aplavzom pozdravilo vrnitev renesančne umetnine beneškega mojstra Vittoreja Carpaccia (1465–1526) *Marija z otrokom in svetniki* na svoje izvorno mesto, se pravi v cerkev sv. Frančiška v minoritskem samostanu v Piranu. Slika je Carpaccio leta 1518 naslikal prav za to cerkev, v kateri je tudi vedno bila, leta 1940 pa so jo spričo odločitve italijanskih oblasti (Piran je takrat bil pod Italijo) skupaj z drugimi istrskimi umetninami odpeljali najprej v vilo Manin pri Passarianu v Furlaniji, zatem pa v baziliko sv. Antona v Padovi, kjer je ostala do pretekle sobote, ko so se od nje poslovili. Vrnitev na izvorno mesto pa je znamenje povezovanja med slovensko in italijansko državo, narodoma in tudi krajevnimi skupnostmi, občudovalcem pa bo vir duhovnega in kulturnega navdiha. Tako je

bilo med drugim poudarjeno v teku včerajšnje slovesnosti, ki je v piransko samostansko cerkev privabila množico ljudi ter več visokih gostov, predstavnikov Cerkve in minoritskega reda, slovenske in italijanske države, pa tudi italijanske narodne skupnosti v Sloveniji in istrskih beguncev, medtem ko je predsednik Republike Slovenije Nataša Pirc Musar zastopal soprog Aleš Musar.

Graditi mostove, ne zidov

Množica je zaploskala Mariji in Carpacciu na poziv gvardijana samostana p. Janeza Šamperla. Le-ta je v svojem pozdravu številnim gostom poudaril, da je bila pot vračanja slike dolga in vijugasta, a nikoli brez upanja. Za vrnitev so si prizadevali sami minoriti iz Padove, potem ko je bil piranski samostan v 90. letih prejšnjega stoletja vrnjen temu meniškemu redu, vendar je bilo za to potrebno tudi soglasje italijanske države, zato je tu svoje opravila še slovenska di-

plomacija, v prvi vrsti veleposlanik Tomaž Kunstelj. Vrnitev oz. ponovna namestitev na izvorno mesto je znamenje, da ljudje znajo presežati človeško zamejenost in državne meje ter prispevati korake, ki so konkretno znamenje bodočnosti, je opozoril p. Šamperl.

Podobnih misli je bil generalni minister oz. vrhovni predstavnik reda minoritov p. Carlos Alberto Trovarelli, ki je opozoril predvsem na simbolno vrednost dogodka, saj je Carpacciova umetnina simbol presežne plati tukajšnjih narodov. Trovarelli je poudaril tudi pomen bratstva oz. tega, da se gradijo mostovi in ne zidovi. Naj Marija ostane tu in naj vsak najde ob pogledu na sliko svoj mir, materinsko ljubezen in tolažbo, je dejal koprski škof Peter Štumpf, ki je tudi posredoval misel vatiškanskega tajnika za odnose z državami in mednarodnimi organizacijami, nadškofa Paula Richarda Gallagherja, da se tudi Sv. sedež veseli tega trenutka.

Dobrodošla doma Za Carpacciovo umetnino je vladalo veliko zanimanje TOMAŽ PRIMOŽIČ/FPA/PRIMORSKE NOVICE

V imenu Občine Piran je župan Andrej Korenika opozoril, kako je slika simbol vpetosti Pirana v najsodobnejše tokove umetnosti in kulture, vrnitev pa je izraz spoštovanja, zaupanja in prijateljstva med državama in narodoma, zato naj povezuje tako v duhovnem kot kulturnem smislu.

Del skupne dediščine

Vrnitev slike je pozdravila slovenska ministrica za kulturo Asta Vrečko, ki ji je spomin segel kakih 20 let nazaj, ko se je kot študentka umetnostne zgodovine mudila prav v Piranu in so na tihem upali, da bodo Carpaccio videli na izvornem mestu. Beneški umetnik je del naše skupne dediščine in prav je, da si ga ogledamo v njegovi domicilni cerkvi, je dejala Vrečko in poudarila pomen povezovanja, pri čemer je omenila tudi rezultate Evropske prestolnice kulture, ki poteka v Novi Gorici in Gorici.

Na EPK je opozorila tudi državna sekretarka pri slovenskem ministrstvu za zunanje zadeve Neva Grašič, za katero je bil vče-

rajšnji dogodek eden od kamenskih skupnega mozaika, ki se oblikuje med Slovenci in Italijani s sobivanjem dveh identitet, do katerega prihaja le nekaj dni pred obiskom italijanskega predsednika Sergia Mattarelle v Sloveniji. Pri tem je pomembno povezovalno vlogo Grašič priznala tudi manjšinam – slovenski v Italiji in italijanski v Sloveniji.

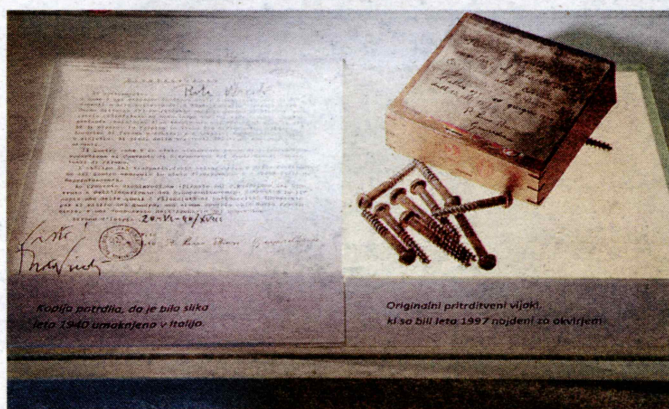
Rektor bazilike sv. Antona v Padovi p. Antonio Ramina je poslal dopis, v katerem je med drugim poudaril, da umetnina, ki jo prizadene vojna, zahteva zapletene posege in vrnitev v prvotno stanje, kar je tudi zgodba Carpacciove slike. Provincialni minister slovenske minoritske province p. Milan Kos pa je v svojem nagovoru ob zahvali vsem, ki so sodelovali pri postopku vrnitve Carpacciove slike, poudaril, da bodo slovenski minoriti, tako kot doslej, tudi v prihodnje zelo skrbeli za sakralno in kulturno dediščino prednikov, umetnina pa bo služila duhovnemu in kulturnemu bogatstvu.

Zdaj spet na novo pot

Slovesnost ob vrnitvi slike, ki sta jo ves čas budno nadzorovala varnostnika, je obogatilo petje Mešanega pevskega zbora Georgios iz Pirana ter igranje flavtiske Anamarije Tomac Krečič in organista Simona Krečiča. Carpacciova umetnina bo v piranski minoritski cerkvi ostala na ogled do nedelje, nakar jo bodo odpeljali v Ljubljano. Tam bo, kot je dejala vodja restavratorskega centra pri Zavodu za kulturno dediščino Republike Slovenije Martina Lesar Kikelj, deležna ohranitvene konservatorskega posega s pomočjo najbolj inovativnih tehnik. V Piran naj bi se dokončno vrnila decembra.

Ob sliki bodo obiskovalci piranske minoritske cerkve lahko videli tudi dokument, s katerim so italijanske oblasti odredile umik umetnine na varnejši kraj, ob tem pa tudi originalne pritrditvene vijake, ki so jih leta 1997 našli za okvirjem. Shranil jih je eden od takratnih patrov, ki je bil prepričan, da se bo nekega dne umetnina vrnila v Piran. Imel je prav.

Pred dokončno vrnitvijo v Piran bo slika kmalu romala še na restavratorski poseg v Ljubljano

Zgodovina Dokument o selitvi in originalni vijaki NEBOJŠA TEJIČ/STA

Po dveh neuspehih tretjič le uspešno

Zgodba o vračanju P. Janez Šamperl je kar dvakrat prejel novico, da slika prihaja, a iz tega ni bilo nič

PIRAN Slovenski minoriti so si pravzaprav ves čas prizadevali za vrnitev oltarne slike Vittoreja Carpaccia *Marija z otrokom in svetniki*, vendar je bilo to v določenem času le pobožna želja. Tako pravi gvardijan minoritskega samostana v Piranu p. Janez Šamperl, ki je eden od protagonistov postopka, po katerem se je umetnina naposled vrnila na svoje izvorno mesto.

»Ta želja se je začela de-

Z ministrico P. Janez Šamperl v pogovoru z Asto Vrečko NEBOJŠA TEJIČ/STA

jansko uresničevati po denacionalizaciji samostana, ker so v Padovi ugotovili, da je samostan vrnjen, ni več pod komunistično oblastjo, patri so v samostanu in da je zdaj možnost, da se slika vrne, pravi p. Šamperl, ki dodaja, da so bili z minoriti iz Padove v stalnem stiku.

Časi so očitno dozoreli

Patri iz Padove so tako izrazili pripravljenost vrniti sliko in so

tako stekle aktivnosti, pravi p. Šamperl. Pot vsekakor ni bila lahka. »Dvakrat sem že doživel novico, da slika prihaja, ampak je prišla komaj v tretje. Prvič se je zgodilo, ko je bil Antonio Vitale Bommarco še nadškof v Gorici, on si je zelo prizadeval, da bi slika prišla nazaj. To je bilo tik pred zdajci, ko je na žalost zbolel, umrl in ni bilo nič od tega. Potem je bilo tu srečanje Srednjeevropske pobude, ko so bili prisotni vsi predsedniki držav iz srednje Evrope. Takrat je bil gospod Oscar Luigi Scalfaro (nekdanji italijanski predsednik, op. p.), ki je bil tudi v naši cerkvi pri maši. Takrat je iz kabineta gospoda Milana Kučana (takratnega slovenskega predsedni-

ka, op. p.) prišlo sporočilo: 'Patri, bodite pripravljeni, slika prihaja.' Ampak ni prišla. Scalfaro mi je rekel: 'Veste kaj, časi še niso dozoreli.' »

Očitno je zdaj čas dozorel, ugotavlja p. Šamperl. »Tudi evropski pokazatelji so takšni, tudi diplomacija je ubrala drugačno pot. To je diplomacija dialoga, spoštovanja, medsebojne komunikacije, ni več enoznačna. Gre za dialog, kar je meni silno všeč, ker je bil sv. Frančišek človek miru in si je želel vesoljno bratstvo. Ta slika prinaša znamenje, da lahko tudi presežemo človeške omejenosti in zamejenosti ter državne meje in naredimo nekaj lepega za ta prostor, pravi p. Janez Šamperl. **I.Ž.**